

HOTĂRÎRE
cu privire la Concepția controlului de stat în Republica Moldova

nr. 189-XIII din 19.07.94

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.6/57 din 22.09.1994

* * *

Parlamentul Republicii Moldova adoptă prezenta hotărîre.

Art.1. – Se aprobă Concepția controlului de stat în Republica Moldova (se anexează).

Art.2 – Comisia pentru control și petiții, Comisia juridică, pentru numiri și imunități, Comisia pentru buget și finanțe vor elabora și vor prezenta spre examinare Parlamentului proiectul legii cu privire la Curtea de Conturi pînă la 1 octombrie 1994.

Art.3. Guvernul va prezenta Parlamentului pînă la 1 octombrie 1994 proiectele actelor legislative:

- legea cu privire la controlul financiar;
- legea cu privire la serviciul de audit;
- legea cu privire la evidența contabilă;
- legea cu privire la declarația veniturilor;
- codul comercial.

Art.4. Comisia pentru control și petiții va asigura controlul asupra executării prezentei hotărîri.

Art.5. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Petru LUCINSCHI

Chișinău, 19 iulie 1994.

Nr.189-XIII.

Anexă
la Hotărîrea Parlamentului
nr.189-XIII din 19 iulie 1994

CONCEPȚIA
controlului de stat în Republica Moldova

I. NOȚIUNI GENERALE

Controlul de stat este un element necesar în activitatea economico-financiară a societății, o verigă a procesului de dirijare a statului, avînd ca obiectiv principal respectarea și executarea întocmai a legislației. Controlul de stat servește și ca mijloc de asigurare a realizării drepturilor omului.

În Constituția Republicii Moldova este fixată exercitarea unui control efectiv asupra utilizării resurselor financiare, dîndu-se orientarea spre reducerea cheltuielilor și folosirea eficientă a bunurilor materiale.

În perioada de tranziție la economia de piață se impune necesitatea perfecționării sistemului controlului de stat din țară.

II. OBIECTIVELE CONTROLULUI DE STAT

Obiectivele principale ale organelor controlului de stat sînt:

- controlul asupra respectării legilor Republicii Moldova, hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și dispozițiilor Guvernului, altor acte normative ce țin de reglementarea relațiilor social-economice și financiare;
- controlul asupra executării bugetului de stat, legalității utilizării resurselor bugetare și a valorilor materiale, inclusiv a fondurilor de tezaur;
- controlul asupra plății impozitelor, respectării termenelor vărsării lor regulate la buget și în fondurile extrabugetare (sociale, speciale etc.);
- controlul asupra respectării de către agenții economici a regulilor financiare și de evidență contabilă;
- controlul operativ și inopinat în scopul suprimării activității economice ilicite, prevenirii și descoperirii infracțiunilor economice, combaterii corupției în sistemul fiscal, vamal și de formare a prețurilor;
- efectuarea reviziilor și verificarea activității agenților economici, indiferent de forma de proprietate și genul de activitate;
- controlul asupra formării și stingerii datoriilor publice, inclusiv asupra creditelor interne și externe garantate de Guvern;
- analiza și sistematizarea rezultatelor controalelor asupra eficienței, activității economice, punerea la dispoziția organelor de stat a informației, necesare aplicării de sancțiuni factorilor de decizie, precum și elaborării actelor normative respective.

III. PRINCIPIILE GENERALE DE ORGANIZARE A CONTROLULUI DE STAT

La baza organizării controlului de stat se află următoarele principii:

- legalitatea relațiilor organelor de control cu obiectul controlului;
- inadmisibilitatea intervenției organelor de control în activitatea operativă a obiectelor controlului;
- inevitabilitatea responsabilității obiectelor controlului, aplicării de sancțiuni factorilor lor de decizie în caz de încălcare a legislației;
- obligativitatea organelor de control de a păstra taina persoanei, secretele de stat, de serviciu sau secretele comerciale;
- colaborarea între organele de control în exercitarea atribuțiilor.

IV. SUBIECȚII CONTROLULUI DE STAT

Controlul de stat se exercită de către:

- Parlament prin intermediul Curții de Conturi, care se instituie în baza Departamentului Controlului de Stat;
- Guvern prin intermediul Departamentului Controlului Financiar și de Revizie, care se instituie în baza Direcției de control și revizie a Ministerului Finanțelor și Gărzii financiare, prin intermediul Serviciului fiscal de stat de pe lângă Ministerul Finanțelor și prin intermediul Departamentului Controlului Vamal;
- firmele de audit, înființate în baza unei legi respective.

Organul suprem al controlului de stat este Curtea de Conturi, instituită de către Parlament. Aceasta își exercită funcțiile independent, în conformitate cu Constituția și alte legi.

Președintele Curții de Conturi este confirmat pe un termen de 5 ani de către Parlament, la propunerea președintelui Parlamentului. Vicepreședinții Curții de Conturi sînt confirmați pe un termen de 5 ani de către Parlament, la propunerea Președintelui Curții de Conturi.

Curtea de Conturi prezintă o dată în an Parlamentului raport de activitate.

Departamentul Controlului Financiar și de Revizie, Serviciul fiscal de stat de pe lângă Ministerul

Finanțelor și Departamentului Controlului Vamal sînt constituite de către Guvern.

Serviciile de revizie bugetară care funcționează în cadrul ministerelor de ramură se dizolvă.

V. OBIECTELE CONTROLULUI DE STAT

Obiecte ale controlului de stat pot fi organele puterii de stat și administrației de stat, organele de autoadministrare locală, persoanele fizice  i juridice care desfășoară activitate economico-financiară pe teritoriul țării, precum  i unitățile de stat ale Republicii Moldova ce funcționează în străinătate.

VI. FUNCȚIILE CURȚII DE CONTURI

Curtea de Conturi exercită controlul asupra:

- respectării legilor  i altor acte adoptate de Parlament, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hot r rilor  i dispozițiilor Guvernului, ce țin de reglementarea relațiilor economico-financiare;
- activității economico-financiare a organelor puterii de stat  i ale administrației de stat, integrității patrimoniului național, folosirii resurselor materiale, financiare  i de muncă ale statului;
- executării bugetului de stat;
- activității economico-financiare a Aparatului Parlamentului, Cabinetului Președintelui Republicii Moldova, Aparatului Guvernului, Ministrului Finanțelor, Procuraturii, Judecătoriei Supreme, Arbitrajului Băncii Naționale a Moldovei  i băncilor comerciale, în capitalul statutar al cărora statul are cota sa;
- folosirii mijloacelor financiare, primite din partea altor state sub formă de împrumuturi și credite, al căror garant de rambursare este statul;
- executării contractelor interguvernamentale în domeniul activității economico-financiare;
- activității tuturor organelor de control din țară.

[Cap. VI modif. prin [Hot.Parl. nr.194-XVI din 28.07.05](#), în vigoare 28.07.05]

VII. FUNCȚIILE ORGANELOR DE CONTROL GUVERNAMENTALE

Organele de control guvernamentale exercită un control sistematic asupra:

- respectării legilor  i altor acte adoptate de Parlament, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hot r rilor  i ordonanțelor Guvernului ce țin de reglementarea relațiilor economico-financiare;
- legalității și eficacității utilizării resurselor alocate de la bugetul republican;
- eficienței executării bugetelor locale;
- activității economico-financiare, folosirii mijloacelor financiare  i resurselor materiale, autenticității evidenței contabile în ministere departamente, în alte organe ale puterii executive, în instituții bugetare, precum  i în întreprinderi  i organizații, indiferent de forma de proprietate  i de genul de activitate, care folosesc patrimoniul, mijloacele bănești și resursele materiale ale statului;
- activității agenților economici, indiferent de forma de proprietate  i genul de activitate, la cererea organelor Procuraturii, Ministerului Afacerilor Interne  i Ministerului Securității Naționale, în cazurile prevăzute de lege.

 n scopul prevenirii  i suprimării activității economice ilicite organele guvernamentale exercită, de asemenea,  i controlul operativ  i inopinat asupra:

- respectării Legii privind limitarea activității monopoliste  i dezvoltarea concurenței, regulilor comerciale  i de formare a prețurilor în scopul protecției consumatorilor, combaterii activității de contrabandă  i oricăror procedee interzise de lege;
- respectării regulamentelor de înregistrare obligatorie a operațiilor economice  i a veniturilor obținute în evidența contabilă;
- legalității provenienței bunurilor materiale la momentul transportării, păstrării  i comercializării lor;
- aplicării legislației fiscale, vamale, de import-export, urmărind împiedicarea eschivării de la plata impozitelor  i taxelor.

Organele de control financiar  i revizie au dreptul să sechestreze valorile materiale, a căror proveniență legală la momentul controlului nu poate fi dovedită, care nu sînt fixate în modul stabilit în dările de seamă contabile sau a căror producție  i comercializare sînt interzise de lege, în scopul asigurării ulterioare a confiscării lor.

Departamentul Controlului Financiar și de Revizie, în comun cu Ministerul Finanțelor, elaborează acte normative privind metodologia organizării și efectuării controlului financiar și a reviziilor în republică și verifică îndeplinirea lor.

Funcțiile Departamentului Controlului Vamal, ale Serviciului fiscal de stat sînt stabilite de legile respective.

Controlul independent este exercitat de către audiți și organele de audit care, în bază de contracte bilaterale, confirmă dările de seamă contabile trimestriale sau anuale ale agentului economic controlat și face un aviz obiectiv asupra activității lui.

VII. REALIZAREA CONCEPȚIEI DESPRE CONTROLUL DE STAT ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Pentru realizarea prezentei concepții va fi necesară adoptarea unui șir de legi și de alte acte normative, care ar stabili și ar delimita funcțiile, drepturile și obligațiile organelor de control, inclusiv:

- legea Curții de Conturi;
- legea controlului financiar;
- legea serviciului de audit.

Pentru creșterea eficienței controlului financiar este necesară adoptarea unui șir de acte legislative și alte acte normative, ce ar reglementa activitatea economico-financiară a persoanelor juridice și fizice ca întreprinzători, și anume:

- legea evidenței contabile;
- legea privind declararea veniturilor;
- codul comercial;
- legea despre modificarea legislației în vigoare privind creșterea responsabilității agenților economici pentru încălcarea legilor bugetare financiare etc.